

ŽIDOVSKÉ MUZEUM V PRAZE

AKTUÁLNÍ INFORMACE – LEDEN 2009

www.jewishmuseum.cz

PŘEDMĚT MĚSÍCE

(Předmět měsíce je vystavený ve Španělské synagoze)

Karafa na víno

Vystavená karafa byla kdysi součástí nápojové soupravy, používané pro rituální přípitek v průběhu šabatu. Sklenice, zřejmě zdobené stejným způsobem, se nedochovaly. Karafa je ukázkou kvalitní sklářské a brusičské práce z doby kolem poloviny 19. století. Na jejím těle jsou ve dvou velkých zlacených medailonech identifikační nápisy, v prvním je čtyřřádkový hebrejský nápis: „Na zdraví R. Meira a jeho ženy Pesl, ať žijí“. Druhý obsahuje monogram „M.W.R.“, psaný latinkou. Určitou zajímavostí je hebrejský nápis v prvním medailonu. Jeho neobratná kompozice a zároveň jisté tahy písma napovídají, že zřejmě není výsledkem práce profesionálního malíře skla, nýbrž pro tento účel přizvaného židovského písaře.

Karafa je jedním z nových přírůstků sbírky muzea, byla zakoupena v březnu 2008.

Karafa na víno, i.č. 179.275

Sklo, broušeno a zlaceno, Čechy, 19. stol.
Výška 260 mm

*

VÝSTAVY

Galerie Roberta Guttmanna

Jaroslav Róna – Podobenství Výběr z tvorby 1999 – 2008

J. Róna, *Krajina s lodním vrakem*, olej na plátně, 2008

Výstava obrazů, kreseb a plastik Jaroslava Róny z let 1999–2008 představuje poslední proměny tvorby umělce, který stále zůstává věrný svému mýtickému vidění světa a člověka. Na výstavě se setkáme s díly čerpajícími svoji inspiraci ze snových vidin dávné minulosti, temnými obrazy současného světa či apokalyptickými vizemi budoucnosti, scénami plnými destrukce a násilí stejně jako něhy a tajemného kouzla, scénami plnými snové fantazie.

Výstava je otevřena **od 29. ledna do 10. května 2009** denně mimo soboty a židovské svátky od 29. ledna do 27. března 9.00 – 16.30, od 29. března do 10. května 9.00 – 18.00.

Galerie Roberta Guttmanna, Praha 1, U Staré školy 3, Praha 1 (zadní trakt Španělské synagogy), tel. 221 711 553

*

PROGRAM VZDĚLÁVACÍHO A KULTURNÍHO CENTRA ŽMP – PRAHA

VEČERNÍ PROGRAMY

středa 7. 1. v 18 hod.: **Základy judaismu v pojetí pražského Maharala.** Cyklus přednášek vrchního zemského a pražského rabína **Karola Efraima Sidona** věnovaný 400. výročí úmrtí **Rabiho Jehudy Levy ben Becalela** (kolem 1525–1609). *Vstupné 20 Kč*

úterý 13. 1. v 18 hod.: **Mája Dohnalová: dívka, která se narodila v máji.** Čtvrtým pražským transportem odjíždí spolu s celou rodinou do Lodže. V srpnu 1944 se po likvidaci ghetta dostává do Auschwitz II Birkenau. Zanedlouho je převážena do Hannoveru, kvůli bombardování německého území se ale cílem transportu stane Bergen-Belsen. Na Mikuláše 1944 odjíždí do pobočného tábora ve vesnici Mehltheuer u Plavna, kde je osvobozena. S **Májou Dohnalovou** bude hovořit **Miroslava Ludvíková**, lektorka VKC pro otázky antisemitismu a šoa. *Vstupné 20 Kč*

středa 14. 1. v 18 hod.: **Arnošt Goldflam: Pohádky o Tatínkovi a jiné, nové hrůzy...** Spisovatel, režisér, dramatik, scénárista, herec, televizní bavič, pedagog a v neposlední řadě tatínek vydal už tři knížky pohádek a příběhů pro malé i velké čtenáře. Kromě ukázek z vydaných i zatím nezveřejněných textů bude autor odpovídat na zvědavé otázky z publika. *Vstupné 20 Kč*

pondělí 19. 1. v 18 hod.: **Skupina KLEZMERIM** – Klezmeři, dříve potulní muzikanti, hrávali na různých oslavách, svatbách i bar-micva. I dnes hrají na židovských svatbách, na vernisážích výstav židovských umělců i na festivalech židovské hudby židovské písně a melodie s náboženskou i světskou tematikou. *Vstupné 60 Kč*

úterý 20. 1. v 18 hod.: **Filmy smrti, naděje a života** – cyklus židovských příběhů 20. století ve filmu. **Díl 4.**

Kronika povstání podle Marka Edelmana: Dokumentární film sestavený z vyprávění posledního vůdce povstání ve Varšavském ghettu – Marka Edelmana. Vzpomínky jsou doplněné záběry ze života ghetta, které byly natočeny Němci. Zpomalené záběry zhmotňují osudy lidí v ghettu.

Dokument, Polsko, 1993, 76 min. Režie: **Jolanta Dylewska.**

Úvodní slovo **Mgr. Miroslava Ludvíková.** *Vstupné 20 Kč*

čtvrtek 22. 1. v 18 hod.: **Židovská strana Československá** byla založena v lednu 1919 na konferenci Národní rady židovské a později získala zastoupení v Národním shromáždění. Na besedu o její historii, smyslu a významu pozval moderátor **Petr Brod Mgr. Marii Crhovou, Ph.D., M.A.** (lektorku Kabinetu judaistiky, Olomouc) a **PhDr. Davida Borka** (historika a novináře). *Vstupné 20 Kč*

pondělí 26. 1. v 18 hod.: **Paul Spiegel: Opět doma?** Před dvěma roky zesnulý předseda Ústřední rady Židů v Německu napsal ve své knize nejen o kontroverzním návratu Židů do poválečného Německa, ale i o obtížném budování demokracie v poraženém Německu a nesnadném vyrovnávání Němců s vlastní minulostí. Publikaci spolu s jejími překladateli **Evou a Pavlem Dobšíkovými** uvede spisovatel **Ivan Klíma.** *Vstupné 20 Kč*

čtvrtek 29. 1. v 18 hod.: **Blízký východ včera a dnes.** Historie, současnost a souvislosti. Geografie, kultura a náboženství. **Palestinský problém II.** Arafatův Ramallah, rozdělené město Hebron a sebevražedný Nabullus. Cyklus přednášek **Ing. Jana Neubauera** představuje oblasti Blízkého východu bez falešného pozlátka i černého rámu. *Vstupné 20 Kč*

NEDELNÍ DÍLNA PRO DĚTI A JEJICH RODIČE

11. ledna 2009 ve 14 hod.: **Arje vůbec není líný, on má šabat**

Proč židé v sobotu nepracují? A co vlastně celý den dělají? Připravíme si šabatovou hostinu, upečeme chaly – šabatové chleby, zapálíme šabatové svíčky, zazpíváme písničku na uvítání šabatu a prožijeme kousek šabatu, při kterém vůbec není nuda.

Prohlídka: Klausová synagoga *Jednotné vstupné 40 Kč*

Sál je přístupný vždy 20 minut před zahájením programu. 15 minut po začátku programu není vstup do Vzdělávacího a kulturního centra povolen.

VÝSTAVY

Můj obraz 20. století. Výtvarné práce soutěže pořádané Památkem Tereziín v roce 2006.

Neztratit víru v člověka.../ Protektorát očima židovských dětí a Zmizelí sousedé/ Pocta dětským obětem holocaustu – stálá expozice kopií putovních výstav VKC.

Výstavy jsou otevřeny pro veřejnost Po–Čt 10.00–16.00, Pá 10.00–15.00

Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze

Maiselova 15, 110 00 Praha 1, 3. patro; tel. 222 325 172, fax 222 318 856

e-mail education@jewishmuseum.cz

*

PROGRAM VZDĚLÁVACÍHO A KULTURNÍHO CENTRA ŽMP – BRNO

VEČERNÍ PROGRAMY

středa 7. 1. v 18 hod.: **Mezigenerační přenos traumatu** – beseda s **Věrou Roubalovou-Kostlánovou**, která pracuje v Rafael institutu v Praze, kde již 11 let individuálně i po skupinách pracuje s přeživšími holocaustu i s jejich rodinami. Promluví o zkušenostech z této psychotherapeutické práce a hlavně o mezigeneračním přenosu traumatu. O tom, jak dalekosáhlé následky má trauma na fyzické i psychické zdraví, ale i na vztahy partnerské a jiné. Besedu vede **Erika Bezdíčková**, jedna z přeživších holocaustu. *Vstupné 20 Kč.*

úterý 13. 1. v 18 hod.: **Obrazy Michala Hajnala** – vernisáž výstavy malíře, grafika a mistra sugestivní kresby. Michal Hajnal (1935) je umělcem i člověkem vsutku evropských dimenzí a lidských osudů. V dětství prožil tragédii maďarských Židů i hrůzy druhé světové války. Téma holocaustu zůstává trvalou součástí jeho tvorby; v posledních letech se zrcadlí zejména v jedinečných kresbách i obrazových kompozicích. Výběr z jeho díla, které představujeme, tvoří dvacet litografických listů věnovaných tomuto tématu. *Vstup volný.*

neděle 18. 1. v 15 hod.: **Hebrejská abeceda aneb Příběh písmen**. Jakou abecedu používají Židé? Jaký význam mají hebrejská písmena? Objevíme společně příběh písmen hebrejské abecedy, naučíme se přepsat vlastní jméno a vyrobíme si a zahrajeme hebrejské pexeso. Hravá dílna nejen pro rodiče s dětmi od 9 let. *Vstupné 30 Kč.*

úterý 20. 1. v 17 hod.: **Paul Spiegel: Opět doma?** – prezentace nově vycházející knihy překladatelů Evy a Pavla Dobšíkových. „Prosím ty, kdo tuto Spiegelovu knihu (a snad i tu předchozí o základech židovství – *Kdo jsou Židé?*) přečetli, aby neustále zdokonalovali svou empatii vůči všem živým bytostem a vždy k ní ještě přidali tu druhou nezbytnou složku, která patří k čistému lidskému svědomí: dobrou vůli.“, píše ve slovu na závěr její překladatelka. K představení této knihy si pozvala **Prof. PhDr. Vladimíra Smékala, CSc.**, z Fakulty sociálních studií Masarykovy university, ukázkami z knihy doplní **Pavel Dobšík**, zpěvem **Juraj a Tomáš Neufeldovi**. *Vstupné 20 Kč.*

čtvrtek 22. 1. v 18 hod.: **Nezapomínání** – dokumentární film **Tomáše Škrdlanta**, režiséra, kameramana i střihače v jedné osobě. Úryvky velmi osobních vzpomínek tří žen a dvou mužů – Maud Beerové, Maji Dohnalové, Marty Kottové, Martina Glase a Pavla Wernera – na dětství prožité za holocaustu. Film měl premiéru v říjnu 2008. *Vstupné 20 Kč.*

úterý 27. 1. v 18 hod.: **Dvojj zákon** – zahájení nového poslechového cyklu **Rozhlasové hry Karola Sidona** uvádí **Mgr. Přemysl Hnilička**. Apokryf, stavící na hlavu klasickou kristovskou legendu a varující před falešnými proroky a „nepatrnými posuny“ v ideologiích, napsal Karol Sidon v šedesátých letech. Není divu, že tato hra byla jednou z nejtěžejnějších inscenací, které v Československém rozhlasu vznikly v roce 1968. Hra tehdy vyvolala velký zájem ze strany věřících i soudruhů, často negativní. Vzhledem ke jménu autora i tehdy ideologicky závadnému druhému plánu textu byla tato vynikající Horčíčkova inscenace v sedmdesátých letech smazána – dochovala se jen v jediné, nepříliš kvalitní kopii. Přesto stojí za to poslechnout si herecké výkony Rudolfa Hrušínského, Radoslava Brzobohatého a dalších. <http://mluveny.panacek.com/rozhlasove-hry/2219-dvoji-zakon-1969.html> Osoby a obsazení: Jidáš z Iškariotu (R. Hrušínský), Kaifáš, velekněz (J. Patočka), Ježíš Nazaretský (R. Brzobohatý), Sestra Ježíšova (J. Štěpánková), Žena Jidášova (J. Andresíková) a další. Natočeno 1968, premiéra březen 1969. *Vstupné 20 Kč.*

čtvrtek 29. 1. v 18 hod.: **Židovské tradice a pohřbívání** – přednáška **Petra Špunara**, správce brněnského židovského hřbitova, v rámci cyklu *Gan chajim – Zahrada života*. Přednáška bude zaměřena na přizpůsobení se podmínkám exilu z pohledu judaismu a na tradice pohřbívání. *Vstupné 20 Kč.*

**Sál je přístupný vždy 20 minut před zahájením programu.
15 minut po začátku programu není vstup do Vzdělávacího a kulturního centra povolen.**

VÝSTAVA

Celý leden můžete v prostorách sálu VKC zhlédnout výstavu **Obrazy Michala Hajnala**. Jedná se o dvacet litografických listů, věnovaných tématu holocaustu. Nejenom touto výstavou, ale i jinými programy bychom chtěli v měsíci lednu připomenout významný Den památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti.

Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze, pobočka Brno
tř. Kpt. Jaroše 3, 602 00 Brno, tel.: 544 509 651, fax: 544 509 652, brno@jewishmuseum.cz

*

KONCERTY VE ŠPANĚLSKÉ SYNAGOZE

Music Heritage of the Jewish Culture

1., 7., 8., 14., 21., 22., 28. a 29. leden od 18.00 hod.

Program:

W. A. Mozart, A. Vivaldi, F. Mendelssohn-Bartholdy, J. S. Bach, A. Rubinstein, G. Gershwin, A. Dvořák, 2 židovské písničky

Účinkují:

Alma Rosé Chamber Orchestra

Pořádá agentura Agada, info@agada.cz.

Music Heritage of the Jewish Culture – Jidiš písničky

3., 10., 17., 24. a 31. leden od 18.00 hod.

Program:

Sha Still, Hey, Tsigelekh, Rabbi Elimeylekh, Rozinky a mandle, Papirosen, Ten kopikes, Un as der rebbe est, Oyfn Pripetschik, Yome, Yome, Tumbalalajka, Hora, Motl the Operator, Hava Nagila, V' taher Libenu, Sisi V' simchu, Ani ma' min, Yerushalayim Shel Zahav, Hevenu, Shalom Aleychem

Účinkují:

Alma Rosé Chamber Orchestra

Zpěv: Gabriela Vermelho nebo Renata Drössler

Pořádá agentura Agada, info@agada.cz.

To nejlepší z Gershwin

4. a 6. leden od 17.30 hod.

Pořádá agentura BM ART, bmart@bmart.cz.

Legendární židovští houslisté 20. století

12., 19. a 26. leden od 17.30 hod.

Pořádá agentura BM ART, bmart@bmart.cz.

To nejlepší z české a světové hudby

5., 11., 13., 18., 20., 25. a 27. leden od 17.30 hod.

Pořádá agentura BM ART, bmart@bmart.cz.

Středověk v synagoze

15. leden od 19.30 hod.

Setkání dvou generací

Jaroslav Svěcený – housle

Julie Svěcená – housle

Lubomír Brabec – kytara, loutna

Pořádá agentura Koncertní agentura PISKO, info@agentura-pisko.cz.

Koncert při příležitosti Mezinárodního dne obětí holocaustu

27. leden od 18.00 hod.

Na koncertě zazní skladby terezínských autorů Gideona Kleina, Hanse Krásky, Viktora Ullmanna a Erwina Schulhoffa v podání Kocianova kvarteta, cembalistky Moniky Knoblochové a dalších hostů.

Pořádá Židovské muzeum v Praze a Židovská obec v Praze ve spolupráci s paní profesorkou Zuzanou Růžičkovou.

Vstup volný.

Koncert skupiny Mišpacha

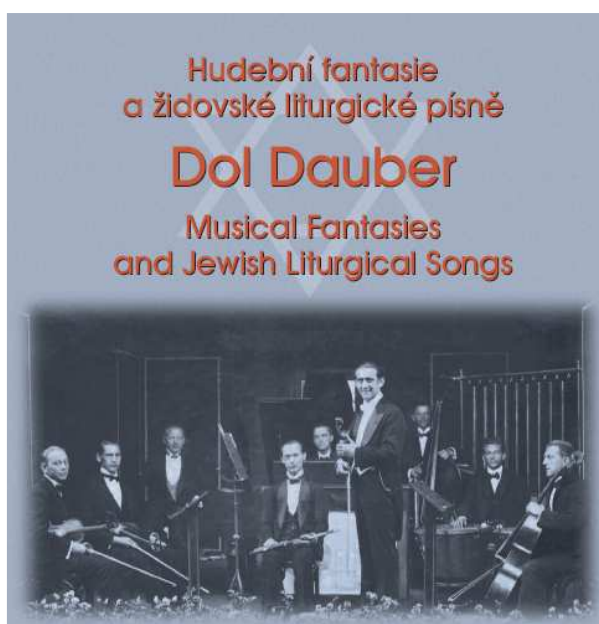
24. leden

Pořádá skupina Mišpacha (<http://music.taxoft.cz/mispacha/>).

*

NOVÉ PUBLIKACE

V závěru roku 2008 vydalo Židovské muzeum kompaktní disk *Dol Dauber. Hudební fantasie a židovské liturgické písně*. CD volně navazuje na reedici historických zvukových záznamů, jež muzeum vydalo před několika lety pod názvem *Mé srdce je jazzband* a jež představilo nahrávky různých tanečních souborů kapelníka, vynikajícího houslisty, aranžéra a komponisty Dola Daubera (1894–1950). Právě vydaný disk obsahuje skladby pro housle a klavír, fantasie a úpravy árií ze známých oper, skladby z oblasti tzv. vyššího populáru, úpravy židovských melodií i vlastní kompozice Dola Daubera. Disk lze zakoupit v muzejních obchodech nebo na webových stránkách muzea.

*

STÁLÉ EXPOZICE ŽIDOVSKÉHO MUZEA V PRAZE

Otevřeno denně kromě sobot a židovských svátků zimní čas od 9.00 do 16.30 hod.

Program Židovského muzea a Židovské obce v Praze k výchově proti antisemitismu v ČR v češtině

Židovské muzeum a Židovská obec v Praze umožňují v rámci speciálního programu v češtině prohlídku muzejního areálu s průvodcem za níže uvedené ceny. Tato prohlídka se koná vždy v neděli a o státních svátcích ve 14.00 hod. Školy a další organizované skupiny si mohou prohlídku zajistit v dohodnutou dobu prostřednictvím Rezervačního centra:

Rezervační centrum

*U Starého hřbitova 3a, 110 00, Praha 1, tel.: 222 317 191, fax: 222 317 181,
e-mail: rezervacni.centrum@jewishmuseum.cz*

Cena prohlídky

1. Židovské muzeum v Praze

dospělí 65,- Kč

děti 6-15 let a studenti 35,- Kč

děti do 6 let zdarma

2. Staronová synagoga

Památka spravovaná Židovskou obcí v Praze

dospělí 35,- Kč

děti 6-15 let a studenti 25,- Kč

děti do 6 let zdarma

3. Prohlídka všech židovských památek pražského Židovského Města

dospělí 100,- Kč

děti 6-15 let a studenti 60,- Kč

děti do 6 let zdarma

Objekty a stálé expozice ve správě Židovského muzea v Praze

Maiselova synagoga, Praha 1, Maiselova 10

Stálá expozice:

Dějiny Židů v Čechách a na Moravě I. – od počátků po emancipaci

Historické údaje o vzniku židovského osídlení v Čechách a na Moravě, právním a sociálním postavení Židů ve středověkém státě, představení tradiční židovské vzdělanosti významných učenců židovských obcí a zakladatele synagogy z období renesance Mordechaje Maisela.

Španělská synagoga, Praha 1, Věžeňská 1

Stálé expozice:

Dějiny Židů v Čechách a na Moravě II. – od emancipace do současnosti

Dějiny židovské komunity v době osvětlení a emancipace, Rakousko-Uherska, první republiky, Protektorátu Čechy a Morava a v poválečných desetiletích.

Zimní modlitebna – 1. patro Španělské synagogy:

Stříbro českých synagog

Kultové předměty z Čech a Moravy ze sbírek Židovského muzea v Praze.

Pinkasova synagoga, Praha 1, vchod ze Široké 3

Stálé expozice:

Památník českých a moravských Židů, kteří se stali oběťmi holocaustu. Na zdech synagogy je ručně napsáno na 80 000 jmen obětí.

Dětské kresby z Terezína 1942–1944 (1. patro). Výběr z kreseb, které představují působivé svědectví o krutém osudu dětí a jsou často jedinou památkou na ty, které nepřežily.

Klausová synagoga, Praha 1, U Starého hřbitova 3a

Stálé expozice:

Židovské tradice a zvyky – Synagoga (hlavní loď) – význam synagogy a jednotlivých židovských svátků.

Židovské tradice a zvyky – Běh života (galerie) – každodenní život židovské rodiny a zvyklosti spojené s narozením, obřizkou, slavností bar micva, svatebním obřadem, rozvodem a židovskou domácností.

Obřadní síň – budova pražského Pohřebního bratrstva, Praha 1, U Starého hřbitova 3a

Stálá expozice:

Židovské tradice a zvyky – Běh života (závěrečná část) – medicína v ghettu, úmrtí, židovské hřbitovy v Čechách a na Moravě a činnost pražského Pohřebního bratrstva.

Starý židovský hřbitov, Praha 1, vstup pouze ze Široké 3

Založen v první polovině 15. století. Nejstarší náhrobek, náležející Avigdorovi Karovi, pochází z roku 1439. Na hřbitově se pohřbívalo do roku 1787. Dnes se na hřbitově nachází téměř 12.000 náhrobních kamenů, počet pochovaných však byl vyšší. Malebné shluky náhrobků z různých dob vznikly vyzdvižením starších náhrobních kamenů do horních vrstev. Na hřbitově je pochována řada významných osobností, z nejznámějších rabi Jehuda Liwa ben Becalel, zvaný Löw (zemřel roku 1609), primas Židovského Města Mordechaj Maisel a renesanční učenec, matematik a astronom David Gans.

Židovský hřbitov na Žižkově, Fibichova, Praha 3

Otevřeno v pondělí, ve středu 11.00 – 15.00 a v pátek od 9.00–13.00. Předchozí rezervace na tel. 732 530 261.

Knihovna a Referenční centrum Židovského muzea v Praze

Praha 1, U Staré školy 1, e-mail: library@jewishmuseum.cz

Studovna a badatelna: úterý 9–18 h, středa 13–17 a čtvrtek 9–17 h; tel. 221 711 545

Referenční centrum: pondělí – pátek 9.30–16 h; tel. 221 711 562

Zaměření knihovny: hebraistika, judaistika, historie, dějiny umění, muzeologie, antisemitismus, holocaust. Knihovna nabízí tradiční judaistickou literaturu, odbornou literaturu a tematicky zaměřenou beletrii, bohemika a pragensia, judaistická periodika, příruční knihovnu s publikacemi encyklopedického charakteru, elektronické informační zdroje, internet.

Staronová synagoga, Praha 1, Červená ul.

Není součástí Židovského muzea v Praze.

Staronová synagoga byla postavena kolem poloviny 13. století v raně gotickém slohu. Je nejstarší památkou pražského Židovského Města a nejstarší dochovanou synagogou v Evropě. Již po více než 700 let slouží jako hlavní synagoga Židovské obce v Praze.

Otevřeno denně kromě sobot a židovských svátků:

neděle–čtvrtek:

leden–březen: 9.30–17.00

duben–říjen: 9.30–18.00

listopad–prosinec: 9.30–17.00

pátek:

leden:

únor:

březen:

9.30–14.00

9.30–16.15

9.30–16.30

duben–září: 9.30–18.00

říjen: 9.30–17.00

listopad–prosinec: 9.30–15.15